

NOTAT

Bonitering av Vefsna og Fusta

Bonitering av elvestrekningene nedenfor fisketrappene i Vefsna og Fusta ble utført 1-2. august 2011. Boniteringa ble utført ved at tre personer utstyrt med dykkerdrakt, maske, snorkel og svømmeføtter utførte overflatedriv i begge elvene. I Vefsna ble strekninga fra Laksforskulpen til Grøvnnes kartlagt, mens hele strekninga fra fisketrapp og ned til sjøen ble kartlagt i Fusta.

Boniteringa ble utført på bakgrunn av bunnssubstrat. Det vil si at vannhastighet, vanddyb, begroing etc. ikke inngår i boniteringa. Imidlertid kan man i de fleste tilfeller sette et likhetstegn mellom økende grovhet i bunnssubstratet og økende vannhastighet, og boniteringa gir i så måte også et uttrykk for vannhastigheter.

Vi benytta fem ulike kategorier under registreringa ute i Vefsna (Dynn/sand=0, grus=1, grov grus (2-10 cm)=2, stein=3, blokk/berg=4). I Fusta benytta vi fire kategorier (Dynn/sand=0, grus=1, Stein=2 og Blokk/berg=3). I praktisk anvendelse innebærer en slik inndeling at et område kan få en kategorisering med flere substrattyper - eksempelvis 3/0, som i Vefsna betyr stein med innblanding av sand og 0/3 som betyr sand og dynn med innslag av stein.

Vefsna:

Vi har overført registreringene gjort ute i elva til en subjektiv skala som i Vefsna har kategoriene uegna (eks. 0, 0/1, 0/2, 1/0, 0/3, 4), dårlig egna- årsyngel (1, 1/2, 2/0), godt egna -årsyngel (2, 2/1), middels egna -ungfisk (2, 2/3), godt egna-ungfisk (3, 3/2). Det er videre substratkombinasjoner (eks. 2/1/3, 1/2/0) som ikke er nevnt i inndelinga over, og slike kombinasjoner er vurdert fra tilfelle til tilfelle.

I Vefsna dominerte områder som hadde substrat uegna og dårlig egna for årsyngel. (**tabell 1 og 3, figur 1**). Også områder vurdert som godt egna for årsyngel utgjorde relativt store arealer (20 %). Det var imidlertid underskudd på områder egna for ungfisk, og generelt var innslagene av sand og finkornig grus høyt også der hvor grovere substrat var tilgjengelig. En del områder i elva var for dype til å kartlegge nøyaktig, men disse områdene ligger primært på dyp større enn 5-6 m og utgjør ikke stor arealer.

Tabell 1 Oversikt over tilgjengeligheten av ulike leveområder for årsyngel og ungfisk av laks og ørret i Vefsna.

Substrat-kategori	Uegna	Dårlig egna -årsyngel	Godt egna -årsyngel	Middels egna -ungfisk	Godt egna -ungfisk	Totalt
Areal (m ²)	535.467	776.772	369.100	96.870	44.389	1 882.598
%-vis fordeling	29,4	42,6	20,3	5,3	2,4	100

Adresse

Telefon

E-post

Konto nr.

Org.nr.

Post boks 127
8411 Lødingen

75 91 64 22
91 10 94 59

ferskvannsbiologen@online.no
www.ferskvannsbiologen .net

4760 1912100

995 224 755

Fusta:

Vi har overført registreringene fra registreringene ute i elva til en subjektiv skala som i Fusta har kategoriene uegna (eks. 0, 0/1, 0/2), dårlig egna-årsyngel (1/0), godt egna -årsyngel (1, 1/2), middels egna -ungfisk (2, 2/3), godt egna-ungfisk (3, 3/2). Det er videre substratkombinasjoner (eks. 2/1/3, 1/2/0) som ikke er nevnt i inndelinga over, og slike kombinasjoner er vurdert fra tilfelle til tilfelle.

I Fusta dominerte områder som hadde substrat middels til godt egna for ungfisk (**tabell 2, figur 2**). Disse områdene utgjorde samlet vel 60 % av det tilgjengelig elvearealet. Også områder vurdert som godt egna for årsyngel utgjorde relativt store arealer (22,5 %). Områder med sand og finkornig grus og som enten utgjør dårlig egna områder for ungfisk eller er uegna utgjorde kun 17 % av elvearealet. Fusta fremstår på den kartlagte strekningen som en meget produktiv og god elv.

Tabell 2 Oversikt over tilgjengeligheten av ulike leveområder for årsyngel og ungfisk av laks og ørret i Fusta.

Substrat-kategori	Uegna	Dårlig egna -årsyngel	Godt egna -årsyngel	Middels egna -ungfisk	Godt egna -ungfisk	Totalt
Areal (m ²)	20.660	21.097	55.119	110.277	37.880	245.033
%-vis fordeling	8,4	8,6	22,5	45,0	15,5	100

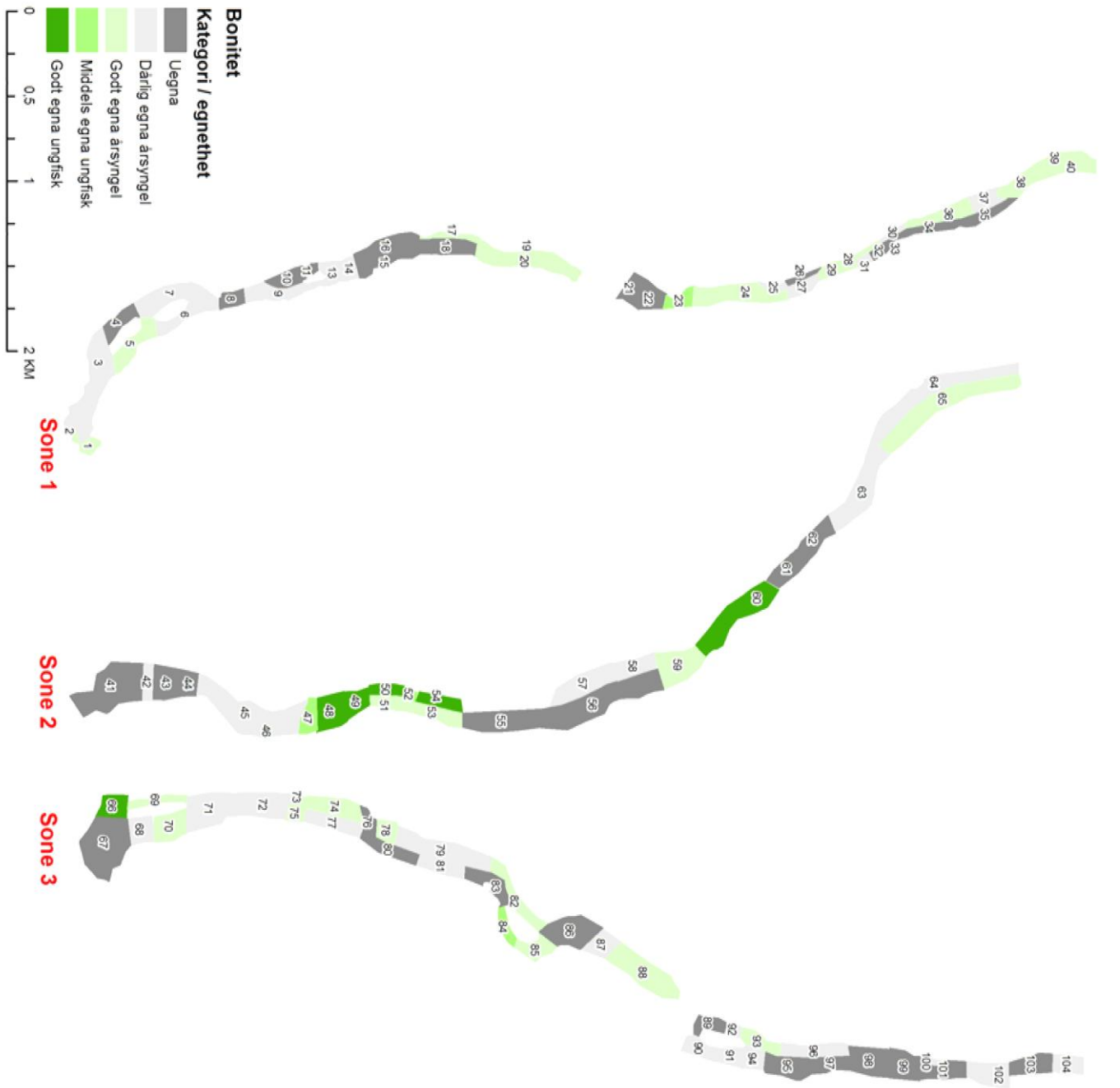
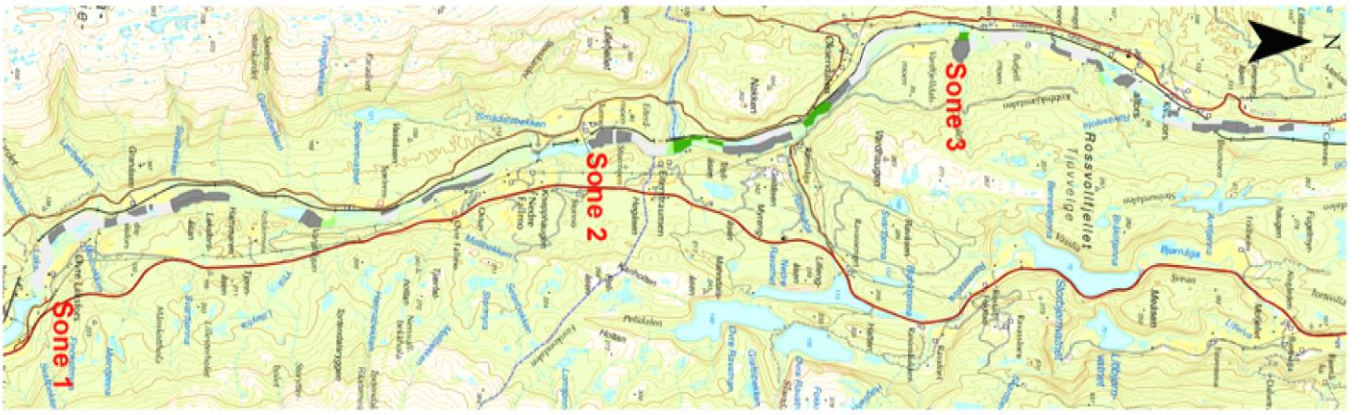
Konklusjon:

Vefsna fremstår generelt som en elv med begrensa utbredelse av områder som kan betegnes som gode leveområder for ungfisk (>0+/1+). Det er relativt store områder som vurderes som egna gyteområder, men samtidig er det litt begrensa kontinuitet mellom slike områder og egna oppvekstområder for eldre ungfisk. I Fusta er bildet det stikk motsatte. Her er store deler av elva godt egna som leveområde for ungfisk, og det synes ikke å være problemer knytta til tilgjengeligheten av nye nisjer/leveområder etter hvert som ungfisken vokser.

I forbindelse med fastsetting av gytebestandsmål for Vefsna og Fusta er det lagt til grunn en egg-kategori på hhv. 4 og 2 rognkorn/m². Samtidig er det lagt til grunn et produksjonsareal på 2,28 km² i Vefsna og 0,23 km² i Fusta. Disse tallene samsvarer godt med våre beregninger i forbindelse med boniteringa. I Fusta er avviket kun +0,015 km², mens det noe større avviket i Vefsna (-0,46 km²) i hovedsak kan forklares med at vår kartlegging stoppa ved Grøvnnes og dermed ikke omfatter de helt nedre delene av elva. Imidlertid vurderes elva som svært lite produktiv nedstrøms Grøvnnes, og vi mener at vår arealberegning gir et mer korrekt uttrykk for faktisk produksjonsareal. Når vi ser på resultatene av boniteringene fremstår et misforhold mellom benytta egg-kategorier ifbm. gytebestandsmål og de faktiske produksjonsforholdene i elvene. Vi mener det vil være mer korrekt å benytte 4 rognkorn/m² i Fusta, og redusere til 1-2 rognkorn i Vefsna. Dersom ny og lavere egg-kategori og det reduserte produksjonsarealet legges til grunn for beregningene i Vefsna vil forventet smoltproduksjon og krav til gytebiomasse reduseres betydelig.

Øyvind Kanstad Hanssen
prosjektleder

Figur 1 Boniteringskart for Vefsna

Tabell 3 Id- tabell for Vefsna nedstrøms Laksforsen

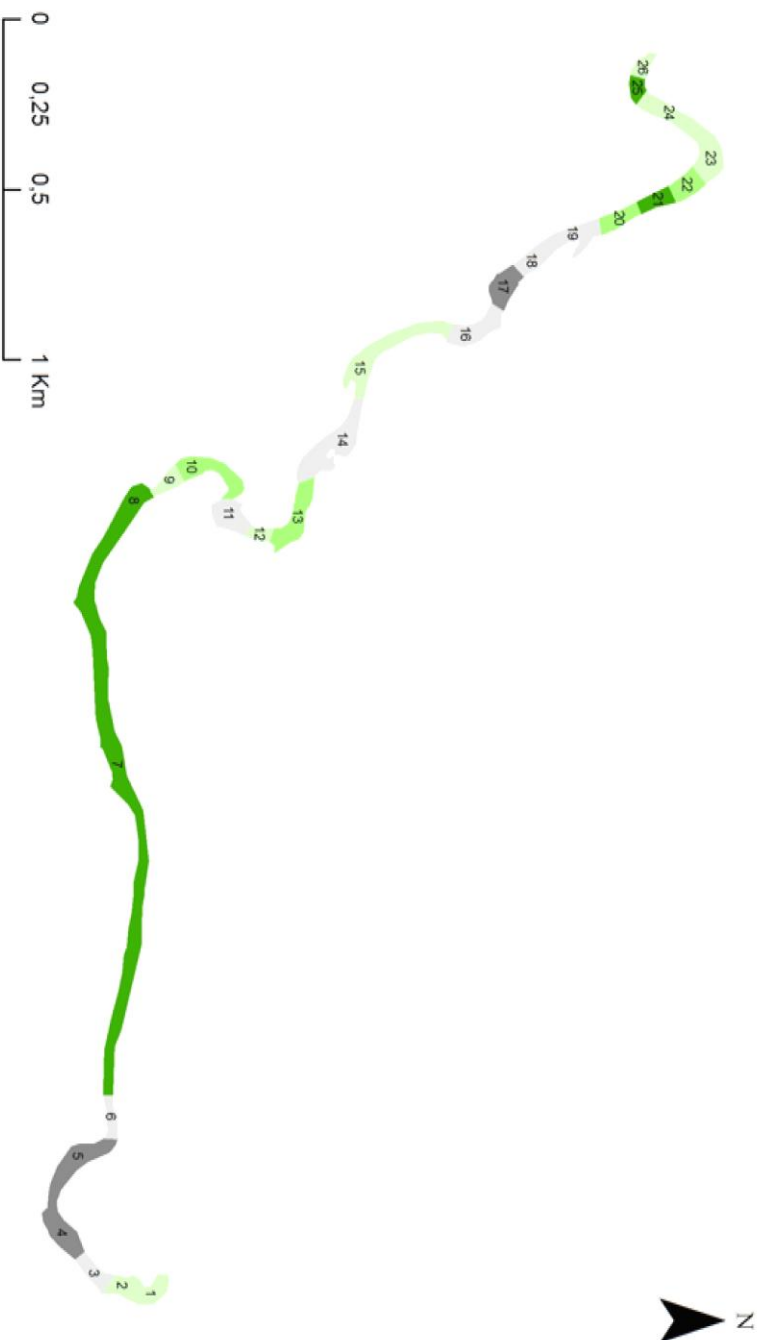
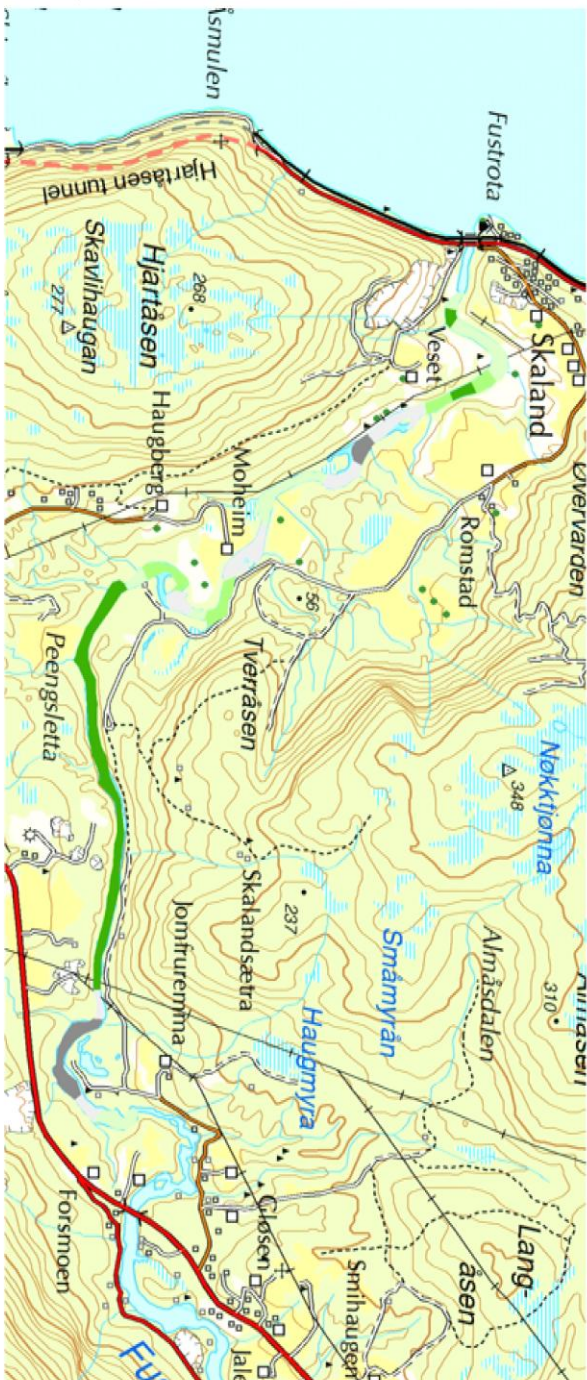
Id	Bonitet	Areal (m ²)	Id	Bonitet	Areal (m ²)
1	2/1	8870	53	2/1	14276
2	2	3214	54	3	9328
3	1	80722	55	0/1	26450
4	0	19332	56	1/0	47703
5	2	30900	57	1	23113
6	1	26444	58	1/2	12183
7	1/2	46696	59	2	23197
8	0	12940	60	3/2	31790
9	1/2	33969	61	0/3	12482
10	0	18593	62	0	12476
11	1	2867	63	1/2	31962
12	0	2391	64	1/2/0	41845
13	2/0	16805	65	2/1/0	42285
14	1	9265	66	3	10956
15	0	19317	67	4/0	41187
16	0/2	37566	68	1	11680
17	2	10902	69	2	8107
18	0/1	29399	70	2	15970
19	2	23185	71	1	28280
20	2/1	34521	72	1/2	23375
21	0/1	12967	73	2	2695
22	0/4	24427	74	2/1/0	16398
23	2/3/1	13613	75	2/1	4429
24	2/1	51387	76	0	5321
25	1	6696	77	1	15850
26	1/0	6066	78	2/1	7724
27	1/2	14399	79	1/2	32245
28	2	11225	80	1/0	12286
29	2/1/3	9937	81	1	11620
30	1	5825	82	2	15054
31	1/2	5373	83	0	12862
32	3/0	6901	84	3/2/1	5921
33	1/0	2201	85	2/1	10884
34	0/1	15738	86	0/1	23918
35	0	18807	87	1	11975
36	2	27165	88	2/1	30572
37	1	17496	89	0	7932
38	1/2/3	25736	90	1	10356
39	2/1	16953	91	1/2	7987
40	1/3	18485	92	1	3524
41	4	41612	93	2	10064
42	1	6663	94	1	8174
43	0/1	15838	95	1/0	17267
44	0	6747	96	1	16721
45	1	37093	97	1/0	9865
46	1/2	13061	98	1/0	19730
47	2/3	8321	99	1/0	15367
48	3	17092	100	1	2855
49	3/2	9521	101	1/0	12916
50	3	7013	102	2/0	16932
51	2	6654	103	1/0	13531
52	2/3	2318	104	2/0	9750

Bonitet Fusta

Egnethet

- Uegna
- Dårlig egnet årsyngel
- Godt egnet årsyngel
- Middels egnet ungfisk
- Godt egnet ungfisk

ID	Bonitet	Egnethet
1	2/1	Godt egnet årsyngel
2	1/3	Godt egnet årsyngel
3	1	Dårlig egnet årsyngel
4	1/0	Uegna
5	1/0	Uegna
6	1/2	Dårlig egnet årsyngel
7	3/2	Godt egnet ungfisk
8	3/2	Godt egnet ungfisk
9	2	Godt egnet årsyngel
10	2/3	Middels egnet ungfisk
11	1/2	Dårlig egnet årsyngel
12	2/1	Godt egnet årsyngel
13	2/3	Middels egnet ungfisk
14	1/2	Dårlig egnet årsyngel
15	2/1	Godt egnet årsyngel
16	1/2	Dårlig egnet årsyngel
17	1/0	Uegna
18	1	Dårlig egnet årsyngel
19	1/2	Dårlig egnet årsyngel
20	2/3	Middels egnet ungfisk
21	3	Godt egnet ungfisk
22	2/3	Middels egnet ungfisk
23	2/1	Godt egnet årsyngel
24	3/1	Godt egnet årsyngel
25	3/2	Godt egnet ungfisk
26	2	Godt egnet årsyngel

Figur 2 Boniteringskart for Fusta